

Dân New York đang nổi giận khi nhßt báo Times tißt lß cßa hàng bán quần áo H&M có chính sách đem vứt bỏ nhßng thß hàng ,

trßc khi vứt đi hß cho nhân viên cßt xß nhßng cái áo, nhßng găng tay đß không ai còn dùng đßc nßa. Cửa hàng này thanh minh rßng hß cũng đã đem tßng các hßi tß thißn nhißu quần áo khi không bán đßc. Nhßng chßc mßi ngßi sß không hài lòng vßi lßi gißi thích đó. Chßc cß nßc Mßsß lên tißng phßn đßi. Còn ngßi Việt Nam, ngßi mình nghĩ gì vß cß nhßng thanh niên đi cướp hoa hßi chß Tßt, sußt mßy năm lißn? Có ai chßu trách nhißm hay không?

Xin kß mßy câu chuyßn nß nßc khác trßc đã. Mßy lißn đßn Thái Lan, sßng mßt vùng ngoßi ô Bangkok hàng tháng trßi, tôi sinh lòng kính trßng ngßi dân Thái chß vì thßy trong nhßng ngõ hßm ngßi ta hay treo nhßng giß hoa phong lan trên thân cây, ngay bên ngoài hàng rào; nhßng giß lan trß bông dißm lß, mà không ai sß có kß đßn lßy trßm cß giß hoa đem đi mßt. Cũng vßy, khi sßng mßt tußn trong mßt làng nhß Thßy Sĩ, thßy nhßng qußy bán hoa không có ngßi trông coi, ai mua hoa cß theo giá đß mà trß tißn vào mßt cái hßp kim loßi đß trên bàn, tôi cũng ngßc nhiên và cßm phßc. Mßt nhà khác trong làng, bán sßa và trßng gà cũng vßy, ai mußn mua cß mßt lß nhß ra, lßy chai sßa hay hßp trßng gà, trß tißn trong cái lon, cũng đßt trong cái tß lß nhß đó. Không ai trông nom, canh gác.

Trong dân tộc nào cũng có người tốt, người xấu. Nhưng khi đến một xã, nhìn vào cách cư xử thực sự người ta tin vào tính thật thà của nhau, nghĩ chung quanh mình toàn người lương thiện, gặp người nào trước hết cũng cư xử thật đó là một người lương thiện đã, thì mình phải công nhận người dân nước đó đã sống sống có đạo lý, đó là một dân tộc đáng khâm phục.

Hồi ở thành phố Montréal bên Canada, nhà tôi có garden một vườn hoa hồng, mang tên ông Thủ tướng Pierre Trudeau - ông là đời thứ ba của nhà họ Mont Royal này trong Quốc Hội. Vườn trồng rất nhiều giống hoa, đủ màu sắc như màu đỏ, màu trắng, màu tím, cây cao cây thấp, chủ toàn là hoa hồng, xếp đẹp rất khéo. Cuối Tháng Tám mỗi năm, các giống hồng đua nhau nở ra khắp lá mướt phơn phớt Mùa Đông; nhưng giống hồng đẹp nhất lại ra đời vào những ngày cuối xuân, nở hoa lên chum chim, rải trong một, hai tháng, hoa bắt đầu đua nhau.

Một bữa tôi gặp một cô gái đang đi dạo trong vườn, lâu lâu cô nghiêng mình cúi mái tóc vàng xuống ngửi thật mùi hương một đóa hoa. Cô hỏi: Vườn hoa này là của ai vậy? Khi biết đây là một công viên, cô lại thắc mắc: Vườn không có hàng rào, không ai canh gác, thì không sợ đêm có người đến hái trái hay sao? Không biết trả lời thế nào, tôi chỉ nêu nhận xét là sau khi đã ở đây hàng chục năm, tôi luôn luôn thấy sau mấy tháng Hè các giống hồng vẫn còn nguyên vẹn, còn hoa lá đầy đủ. Mà hình như không ai lo lắng chuyện một trái trái. Cô cho biết là cô thì một vườn hoa đẹp trồng như thế không thể nào tránh được người ta hái trái mất. Cô đến từ một nước Tây phương giàu có, tôi xin miễn nói tên để tránh gieo rắc thêm thành kiến bất công với một quốc gia khác. Có thể cô ta quen sống trong một thành phố lớn với những thành phố dân chúng hiền từ, cho nên cô mới có những kinh nghiệm đáng buồn như thế.

Chúng ta cũng không nên nuôi một thành kiến xấu về người Việt Nam mình, sau khi được biết tin tức như người ta giành giật nhau cướp nhấc cành hoa, nhưng chủ hoa trong những cuộc triển lãm, hội chợ gần đây. Cảnh này đã diễn ra và được báo chí tường thuật từ năm 2007 đến nay, khi nhiều người Việt cộng đồng thấy xấu hổ lây rồi cũng sinh ra thành kiến xấu về người đang bào mình. Có người còn vạch ra rằng chuyện đó chỉ thấy xảy ra ở Hà Nội liên tiếp mấy năm, không thấy tại các thành phố lớn khác.

Chúng ta không nên nghĩ oan về người bào mình, về người bào sống ở Hà Nội. Tôi nghĩ rằng những bữa đi chơi hoa ở hội chợ mấy năm liền đó chỉ là những nhóm thiếu số, không tiêu tiền cho người dân cộng đồng đô thị được. Chính đám trẻ này có thể là những thanh niên cũng được gia đình giáo dục, hàng ngày họ không sống như vậy. Họ đua nhau cướp giật hoa giống như tham đồ một trò chơi, trong lúc ham vui vì tranh đua với chúng bạn, họ không biết, hoặc biết mà không có ý thức được rằng đi cướp hoa như vậy là một hành động xấu. Nói chung, lấy cái gì không phải của mình là một hành động xấu. Họ ít có dịp được thấy những tấm gương tốt theo vì xã hội bây giờ đang gặp lúc đi xuống. Có thể chỉ vì xã hội đã làm họ mất đi ý thức

Tội Sao Ngươi Ta Có Phải Hoa?

Tác Giả: Ngô Nhân Dụng / Ngái Việt

Thứ Bảy, 09 Tháng 1 Năm 2010 08:38

bén nhåy vå cái xåu và cái tåt, thiån và båt thiån. Nhång nåu cång đåi chå båo, khi biåt cång nhång xã håi nåi ngåi ta cång sång lành månh, thanh cao hån, chính nhång thanh niên đå vån cång khå năng quay trå vå, låi thành nhång ngåi công dân lång håo.

Måi i låm năm tråc đåy, đå måt khu phåa Nam thành phå Los Angeles đå cång cåp phá, hồi cåa, sau khi måy ngåi Må gåc Phi Châu biåu tình phån đåi cång såt ngåc đåi måt thanh niên cùng màu da. Tråc đå måy chåc năm, đå New York cång cång nhå våy. Khi trông thåy hình nhång nhång ngåi đàn ông, đàn bà cåi tåi nhå đi xem håi, cùng nhau khiång nhång chiåc tå, chiåc giång cåp låy tå cåa hàng đi ra, nghåu nghån båc đi trên lå đång đå New York, chúng ta cång måt ngå nhå nå đåo lý cåa cång måt nhóm ngåi, hoåc cång måt thành phå đång tan rå.

Trông nhå loài ngåi đång quay trå låi thåi man dã, håt đång cång chåa! Và tå đå, chúng ta phát sinh nhång thành kiån, phân biåt chång tåc, thành kiån råt båt công.

Sau vài chåc năm, nhå låi và nghĩ låi, chúng ta phåi thåy rång chính hoàn cång xã håi chung quanh chia phån trách nhiåm vå nhång vå cåp bóc và båo loån đå. Khi con ngåi thoát đåc ra khåi hoàn cång sång trong u tåi, tuyåt vång và håt niåm tin, thì ngåi ta ai cång cång thå quay trå låi sång nhå nhång con ngåi lång håo.

Trong cuån tiåu thuyåt “Beloved” (Cång Yêu) cåa nhà văn Toni Morrison (giåi Nobel Văn Chång) cång nhå våt Baby Suggs, måt phån da đen nô lå vào giåa thå kå 19 đå Må. Bà sång trong xã håi nhång ngåi nô lå da đen trong các đån đån. Hå bå chå nhå coi nhå súc våt, nhå đå våt, nhång cái máy làm viåc đå chå nhå khai thác sinh låi, nhång tài sån đåc mua, bán, dùng làm våt cåm thå, đåm cho ngåi khác thuê så đång, không phåi là nhång con ngåi. Ngåi đàn bà sinh con chå đåc gån con ba tuån råi phåi ra đång làm viåc, cång khång cång đåc thåy đåa con cåa mình nåa. Phån lån các đåa con khång biåt bå là ai. Ngåi chång bå đåm bán đi thì ngåi vå gång nhång vång ngåi khác. Bà må cång 8 đåa con, våi 6 ngåi đàn ông khác nhau. Khi bå đåi xå nhå súc våt, ngåi ta cång tåp thå quen sång nhå súc våt.

Baby Suggs may mån đåc bán cho hai vå chång tråi chå tåt. May mån đåc bán cùng måt đåa con trai 10 tuåi. Giá bán thång bå cao hån giá bà må vì bà bå tåt đå hông, chân đi khång vång (nhå måt con chó chå cång 3 chân, Suggs tå mô tå). Khi làm viåc cho bà chå tåt bång, lâu lâu Suggs cång ăn cåp vài món thåa đåm vå cho con ăn, hay måt månh khăn måu cho chính mình. Đåa con lån lên xin làm viåc thêm trong nhång ngày đåc nghå, låy tiån chuåc må. Måt nô lå đàn ông khåe månh thåi đå bán đåc khoång 900 đô la. Baby Suggs cuåi cùng đåc chå nhå bán chåu, cho nå hån 100 đô la, bà đåc ký giåy trå tå do.

Tại Sao Người ta Cướp Hoa?

Tác Giả: Ngô Nhân Dụng / Người Việt

Thứ Bảy, 09 Tháng 1 Năm 2010 08:38

Tôi do đó làm gì, Baby Suggs thì hỏi, khi mà tôi mà nô lệ đã ngoài 60 tuổi, chân bẹp c không vững, lo lắng quẩn quanh như một con chó 3 chân?

Nhưng ngay sau khi được c “giải phóng,” thành một con người tôi do, Suggs nhìn hai bàn tay của mình. Một ý nghĩ chợt đến: Nhưng bàn tay này bây giờ thuộc về mình. Đây là tay MÌNH (in nghiêng trong sách).” Thế nhiên, Suggs đưa tay sờ lên ngực: Tim mình đây. Đây là nhịp đập của trái tim CỦA MÌNH.

Trở thành một con người tôi do, ông chợt đưa tôi gặp hai người da trắng chuyên giúp đỡ các nô lệ được giải phóng, Suggs được họ giới thiệu đi làm phụ bếp ở một quán ăn. Được trả lương. Đây là một điều hoàn toàn mới mẻ đối với một người từng làm thân nô lệ: Làm việc, rồi được trả lương! Suggs dành đêm đầu tiên ngủ, nuôi ba đứa cháu, và khi có thời giờ thì giúp đỡ người khác. Bà trở thành một bà mẹ của bao nhiêu người da đen tôi do khác. Ngôi nhà bà trở thành nơi người ta đến xin bà về thăm, hoặc hỏi tôi chuyện gặp gỡ trò chuyện với nhau, nhận tin cho những người xa. Ngôi nhà trở thành nơi che chở, giúp đỡ và nuôi dưỡng những người nô lệ trốn chạy xa xôi. Bà trở thành một cột trụ của “cộng đồng” da đen trong làng, trở thành một người giúp đỡ vào những chiều Chủ Nhật, mặc dù không có nhà thờ mà Suggs cũng không biết đến học Thánh Kinh.

Một con người có thể hoàn toàn thay đổi, tôi tạo một nhân phẩm cho chính mình, khi hoàn cảnh sống thay đổi. Nhưng người bạn đời đã như súc vật thì dù đến đâu cũng sống theo lối cũ m thú. Một người tôi do, tôi ý thức được giá trị của mình, thì sẽ trở nên một con người có giá trị.

Tại sao người ta đi ăn cướp hoa? Chúng ta có thể hỏi, chính mình có thể có lúc cũng xúm lại giành giật tay cành hoa, bông hoa trong giỏ hay không? Hoàn cảnh nào có thể đưa mình tới những hành động ăn cướp như vậy? Khi nào thì chúng ta bị thúc đẩy đi cướp, và khi nào thì bị động viên chính mình là công nhân khổ bần lương? Khi nào thì chúng ta cảm thấy mình là người có giá trị, có phẩm cách, và khi nào thì bị động viên không cần nghĩ tới cách, đến giá trị của mình nữa?

Tại sao người dân ở ngoại ô Montréal không bán hoa trong công viên, ở ngoại ô Bangkok không lấy trái cây trong ngõ hẻm? Tại sao người Thổ Nhĩ Kỳ tin nhau đến mức không cần trông coi cửa hàng bán hoa, bán sữa? Khi đến học ở Montréal tôi gặp mấy sinh viên người Mã Lai, họ cũng khoe vùng quê họ có những quầy bán trái cây bên đường không cần người trông coi, giữ gìn như vậy.

Tội Sao Ngươi Ta Công Hoa?

Tác Giả: Ngô Nhân Dụng / Ngái Viát

Thứ Bảy, 09 Tháng 1 Năm 2010 08:38

Nhưng câu hỏi trên đây nêu ra cho để cùng suy nghĩ. Chúng ta đều biết có câu truyện nổi, nhưng khi nào công xã hội cùng tồn ván, tồn tại hỏi, thì mới tìm được những câu truyện nổi thì tốt thôi. Nhưng u ngái cho là công các bên trong công hoa xảy ra là tội thì u giáo dác gia đình. Nhưng u ngái cho là vì nhà trường đã xuáng dác. Nhưng vì đâu mà công gia đình làm học để ngái đều tốt biết? Phải nhìn vào toàn công xã hội nước ta. Nhưng Giáo Sĩ Hoàng Táy mới nhìn xét về giáo dác trên tạp chí Tia Sáng vào Tháng Mười năm 2009:

“...Muán lay chuyển tình hình phải thay đổi nguyên nhân chủ yếu, nguyên nhân của mọi nguyên nhân, đó là lãnh đạo, quản lý bất công, bất công công tâm làm tổn thương và tồn trên xuáng dái.”